

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (korra.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyilvántartási petitor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadjatnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
 Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Érintetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadjatnak el. — Kéziratok nem
 adatnak vissza.
Kiadóhivatal:
 Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint **(Mer-**
tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Az új negyed alkalmával kérjük ügybarátainkat és lapunk tisztelt olvasóit, a lap szétküldése körüli akadályok elkerülése céljából, az előfizetések postautalvány által eszközözendő mielőbbi szives megújítására.

Előfizetési feltételek:

Egész évre (ápril—márcz.) 16 frt.
 Fél évre (ápril—szept.) 8 frt.
 Negyed évre (ápril—jun.) 4 frt.

Az előfizetési pénzek küldendők: Kertész J. könyvnyomdai irodájába, (belváros, Lipót-utca 2. sz.); hová a hirdetések, reklamatíciók, s más, a lap anyagi részét illető közlemények és fölszólalások is intézendők.

Budapest, ápril 1.

Mátyus Arisztid, a tabi választó-kerület orsz. képviselője, ki a középpártból kilépett és a kormánypartba belépve, képviselői állásáról lemondott, választóihoz nyílt levelet intézett, melyben egyrészt igazolja a kormánypartba történt belépését s másrészt hibának tekinti a középpárt további főállását a pártvezérnek miniszteri tárcza vállalása után.

El levélben több pont foglaltatik, melyekre annál inkább válaszolnunk kell, mert pártunk lét-kérdését és létindokait érintik és teljesen indokolt külön állásunkat megtámadják.

A visszalépő képviselő ur pártunk kettős célját adja elő és eléggé megzavartnak tekinti azon vádat, hogy a balközépből kilépett képviselők, kik a középpártba léptek, elvet adtak föl. Mindkét céljának előadásában, ugyszintén az elv-hűség megvédésében Mátyus Arisztid ellen semmi kifogást nem tehetünk; mert pártunknak csak-ugyan egyik legfőbb célja a törvényhozás teendőinek sikerét az által biztosítani, hogy az országos két nagy párt között az államháztartás rendezésének kérdéseire nézve az egyetértés elő-segítségük és „egy új, egészséges pártalakulás létrejvetelének érdekében közvetítették a tör-vényhozás szabadelvű elemeinek egyesülése”; pártunk e szerint a liberálisoknak egy tömör párttá leendő szövetkezését célozván, ép ezáltal saját szabadelvű és haladási eszméit kívánta ura-lomra juttatni.

A mi minket Mátyus Arisztidnél esodálko-zásra indít, s a mi e szerint átalunk kifogásolandó, az következetlensége, melyet az itt idézettek világos tudata mellett az által követett el, hogy a középpártból mégis kilépett.

Mi nem akarunk neki e kilépéseért szem-re-hányásokat tenni, hanem csakis azt hangsúlyoz-zuk, hogy a középpárt főállását mindaddig szükségesnek tartjuk, míg a kitzított célok, melyek csak részben vannak elérve, teljesen meg-nem valósulnak.

Ha a középpárt azon tagjainak, kik a bal-középből kilépvén pártunkat megalakították, pusztán a külön állási pont elfoglalása és egy kedvező alkalomnak lesése a kormánypartba való beolvas-dásra lett volna céljuk, úgy a középpárt minden órában megtehetné azt, amit Mátyus Arisz-tid tett, anélkül hogy a párt ezen lépése által rai-son d'etre-jével ellenkezésbe jönné; de miután határozott és nagy horderejű célok képezik a középpárt létrejöttének és főállásának alapját, miután a párt, ezen kezdettől fogva hirdett cél-jai ez időszert még elérve nincsenek, és végül, miután azoknak teljesítéséről nem mondott le és következetlenség nélkül nem is mondhatott le, létét nem adhatja föl, sőt most is érzi ép úgy, mint ez előtt, hogy eddigi tendenciájával kitzított céljairól a lehetőséghez képest közelednie kell.

Mátyus Arisztid azon nézete, melyszerint a kormánypartba beolvadt középpárt hatályosab-ban támogatná Ghyezy Kálmánt pénzügyi terveinek érvényre emelésében, mintha a kormány-párt kebelén kívül marad, a mi fölfogásunktól teljesen elüt.

Hogyan képzelheti magának Mátyus Arisz-tid a jelenlegi középpártiak összetartását és né-

zetegységét, ha azokat a jelenlegi többség belépésük esetében absorbeálta?

Nem fognak-e teljesen meglazulni a középpárti képviselők közt létező szálak, melyek azt egy ugyan nem nagyszámu, és nem is ostentatív pártban összetartják és egyértelmű, mindenben egy és ugyanazon nagy célokra törekvő testté teszik? Nem akarunk még ezenkívül más eshetőségekre utalni, melyeknek bekövetkezése habár nem is kívánatos és nem valószínű, de még sem tartozik a lehetlenségek körébe.

A jelen körülmények között a kormánypartba való beolvadást célunkkal teljesen ellenkező-nek tartjuk, és arra nézve tágabb coalitio nélkül egy lépést sem akarunk tenni.

Mi nem voltunk külön állásunk föntartásánál elfogultak multunk iránt, mert azt, a mit abból, mint belreformjainkat gátló akadályt, félretettünk részünkről nem fessegetjük; hanem igenis beis-merjük, hogy bizalmatlanok vagyunk a jövő iránt, mely csak akkor lehet ránk nézve meg-nyugtató, ha egyfelől a tények minden irány-ban igazolni fogják a helyesebb és a kor köve-telményeinek megfelelőbb belügyi politika iránt támasztott jogos várakozást és méltányos remé-nyeket, másfelől, ha befejezett tényré válik azon pártalakulás, a melyet Mátyus Arisztid addig, a míg középpárti volt, velünk, most pedig alapos fölfevéseink szerint a kormánypart kebelében is elérni haját.

— **Bittó** miniszterelnök ma reggel Bécsből haza érkezett, Ghyezy Kálmán ma estére váratik. A tegnapi felsége elnöklése alatt tartott miniszteri tanácsban végleg megállapított az 1875-diki közös költségvetés, mely általában az 1874 ki budget arányainak megfelel. Némi plusra azonban mégis elkészülve lehenünk. Ezt részint az élelmiszerek megdrágulása folytán a hadügyi költségvetés hasonló tételeinek emelése, részint pedig az okozza, hogy a közös vámjövedelmek jelentékenyen csökkentek, és így nagyobb összeg lesz fedezendő.

A képviselőház elnapoltatásakor az volt tervben, hogy időközben is ülések tartatnak a törvények kihirde-tése s a főrendiház üzeneteinek átvételére. E tervtől elál-lottak, s valószínű, hogy ápril 15-ike előtt egyáltalában nem tartatik ülés. Arról értesülünk továbbá, hogy a kép-viselőház összeülésekor a nyilvános ülések első tárgyát valószínűleg a közjegyzőségről szóló törvényjavaslat fogja képezni; az osztályok pedig az ügyvédi rendtartást tárgyalják.

— **Bittó miniszterelnök** az ország összes tyhatóságaihoz köriratot intézett, melyben tudtukra adja saját és minisztertertsáinak kineveztetését. A miniszterelnök kife-jezést ad azon várakozásának, hogy a törvényhatóságok az alkotmányos kormányt minden intézkedésében, mely a közjó emelését, a közigazgatás rendezését célozza, saját hatáskörükben pontosan és erélyesen fogják tá-mogatni.

— **Választásimozgalmak.** A „Hon” értesülés eszerint a legutóbb megüritelt képviselői helyek betöltésére már a mozgalmak megindultak:

Bittónak ellenjelöltet állítanak, Mátyus Arisztid helyére a tabi választókerületben az egyesült közjogi ellen-zék Madarász Jenőt akarja fölléptetni. Mint azonban nekünk írják, a kerületben erre alig van hajlandóság, s az ottani ellenzék balközépi jelölt körül fog csoporto-sulni. A kijelölt értekezlet a husvét utáni héten fog meg-tartatni.

Ghyezy és Bartal azonban egyhangulag fog újra megválasztatni.

— **Zichy József** gróf közlekedési miniszter a husvéti ünnepekre Fiuneba utazik. — Tréfort Ágoston közoktatásügyi miniszter az ünnepi szünidők alatt Drez-dába, Lipéscebe és Berlinbe tesz kirándulást.

— **Lónyay gr. leveléről Andrassy grófhhoz**, mely az „Alföld” után bejárta az összes hazai lapokat, ugy-nacsak az „Alföld”-ben annak l. b. jegyű budapesti munkatársa, ki a szóban levő levelet az idézett lapban közölte, az ellene emelt indiscretio vádjára felel s elmondja, hogy mikép jutott Lónyay gr. leveléhez. Eszerint e levél több másolatban forgott a képviselők kezei közt, melynek okát azzal motiválták, hogy mikor a levél megíratott, a coalitio ügye végleg még nem bukott meg s a Deákpart azon része, mely a coalitiot ellenezte, széles körben ter-jeszté e levelet, hogy azzal a coalitio ellen propagandát csináljon. Tehát sem Lónyay gr., sem Andrassy gr. nem csináltak annak idején titkot e levélből. A beküldő ezen-

kívül kijelenti még azt is, hogy a levél másolatát nem az eltitkolás föltétele mellett kapta; de közlésére sem kért fölhatalmazást.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bizottsághoz.

(Folytatás.)

Bányászati kiadási előirányzata.

A albizottság ezuttal is hangsúlyozza azon elvet, mely annyi alkalommal lett már kimondva, hogy az állam hivatásában nem áll gyári üzleteknek folytatása; nem illetheti az főleg a jelen viszonyok között, midőn a pénzügyi helyzet a különben üzleti szempontból talán kívánatos beruházások eszközését nem engedi meg, s másrészt az állam a jövő kedvezőbb üzleti viszonyainak érdekében is nehezen nélkülözheti azon jövedelmet, melyet az államvagyon ezen részének tőke értéke képvisel és melyet ma az állam nagyrészt az állami kezelés miatt nem élvezhet.

A fém bányák általában azon állami tekintetek-nél fogva, a melyek azoknak főállásához kötvék meg-tartandók ugyan, de a fém bányák közül is azokat, melyek állandó, jelentékeny hiánnyal és így világos kárral dol-goznak, csak azon esetben tartsa fönn az állam tovább is, ha főállásuk közgazdasági tekintetből, a magán iparra vagy a többi bányaművekre való hatásánál fogva kívá-natos vagy azon oknál fogva szükséges, mert egy egész vidék lakossága abból veszi kereset forrását.

A vasművek azonban általában a magán ipar kezeibe lesznek bocsátandók és az államkincstár érdekei-nek szemmel tartása mellett általában fokozatosan mind eladandók, mihelyt erre kedvező alkalom ajánlkozik. A mennyiben eladásuk nem történhetik meg azonnal addig is, míg viszonylag kedvező föltételek mellett rendre ezen uton értékesíttetnek: azon vasműveknek üzemei, melyek az utolsó évek alatt történt folytonos beruházások dac-zára is állandó hiányt mutatnak föl, oly mérvben szorít-tassék meg, hogy az legalább saját költségeit fedezze, és az államkincstár az üzem hiányát ne legyen kénytelen pótolni. A mennyiben még ez sem mut tőzönék lehetsé-gesnek, az ily üzemek megszüntetendők.

Köszénbányák.

A köszénbányák értékesítése is legelőnyösebben csak úgy történhetik, ha elfogadható kedvező föltételek mellett a magán-iparnak adatnak át, és pedig amennyi-ben a körülmények megengedik, vagyis kívánának, a vas-művekkel kapcsolatosan lesznek eladás vagy bérbeadás útján hasznosítandók. Addig is azonban, míg ez megtör-ténhetik, nem áldozhat az államkincstár azoknak üze-mére oly nagy a milliót meghaladó összegeket, minőket az utolsó évi zárszámadások is, daczára a jelentékeny beruházásoknak, a köszénbányák tényleges hiányaként fölmutatnak. Es így az albizottság véleménye szerint: újabb beruházások a köszénbányákba ne történjenek, a föltárások a nélkülözhetlen szükségére korlátozassanak, a föltárt bányák üzemeiben is oly megtakarítások létesít-tessenek, hogy a költségek leszállítás által a bevételek az üzleti kiadásokat lehetőleg fedezzék és az állampénztár azokat pótolni ne legyen többé kénytelen.

Addig is tehát, amíg ezen bányáknak értékesítése a magán-ipar útján megtörténhetnek, — amire a jelen pi-lanat kedvezőnek nem mondható, — ezen uton kell a hiányok kisebbitésére törekedni. Az albizottság a bányaművek eladásából azonban nem vesz föl a költségvetési mérlegbe ezuttal semmi bevételt, mert az elárúsítás, vagy bérbeadás idejét és módozatait ma előre-látni nem lehet, az évi költségvetések tárgyalásánál lesz ennek helye.

Hanem a föntebbiek alapján az albizottság 1875-re 250,000 frt. 1876-ra 300,000 frt és 1877-re 300,000 frt levonást hoz a bányászati kiadásainál javaslatba.

A z áll a m n y o m d á r a nézve megjegyzi az albi-zottság, hogy az államnyomda az egyetemi nyomdával mielőbb egyesítendő lesz, az albizottság tudomására hozza a t. bizottságnak a miniszterium azon kijelentését, hogy a tetteges egyesítés elrendeltett és annak keresz-tülvitele a helyiségek kérdésének elintézése után meg is fog történni.

Rendkívüli kiadások. Dohány jövedéknél új építé-sekre előirányoztatott 1875-re 210,000 frt. 1876-ra 248 ezer frt. 1877-re 230,000 frt, az albizottság átlátja, hogy a dohány fogyasztás emelkedésével a dohánygyártásnak is terjeszkedni kell és hogy így némely beváltási és gyári épületnél újabb építkezések szükségé csakugyan fönfog-rhat, de miután ezen szükséglet előreláthatólag éven-kint be fog állani, az ezen czímen szükséges költség a dohányjövédék rendes üzleti kiadásai közé sorolható, és így a dohánygyári és egyéb építkezésekre szükséges ösz-szeget a rendes kiadások között kell évenként fölvenni.

E helyütt is azonban csak a valóban nélkülözhetet-lenül szükséges építkezésekre kell szoritkozni. Ezen szükség az albizottság véleménye szerint évenként 100 ezer forinttal fedezhető lesz és így az előirányzott költsé-gék helyett ezen összeg lenne a dohányjövédék rendes

Huzárfur

kiadásai között fölveendő és így 1875-re 140,000 forint 1876-ra 148,000 frt, 1877-re 130,000 frt megtakarítás lesz eszközölhető.

Beruházások az erdészetbe.

1875-re előirányoztatik	280,000 frt.
1876-ra "	216,000 "
1877-re "	180,000 "

A birtokrendezésre és elkülönzési munkálatok költségeire előirányzott összegek, mint elkerülhetlenül szükséges kiadások nem tagadhatók meg, és így ezen kiadások az illető évek költségvetésbe fölveendőek lesznek.

A beruházásokra előirányzott többi kiadást azonban törölhetők véleményezi az albizottság, miután a múlt években oly nagy mérvben eszközölt és nagy áldozatokba került beruházások által az erdők azon részének kihalásának lehetősége van, amelyknél jelenleg a termelési üzemek meg vannak indítva, újabb völgyek nyitása a jövő és kedvezőbb körülmények földadata leendő, és így ezen célra való költségeket a jelen pénzügyi helyzetben az albizottság indokoltan nem tartván, az 1875-re előirányzott 280,000 frt. 1876-ra előirányzott 246,000 frt. 1877-re előirányzott 183,000 frt helyett 1875-re 160,000 frt, és így 120,000 frt. 1876-ra 146,000 frt, és így 100,000 frt. 1877-re 83,000 forint, és így 100,000 forint megtakarítás lenne a miniszterium tervezetéhez képest eszközölhető.

A s ó-jövedéknél előirányzott 5000 forint mint a s ó-jövedék többi költségei között eszközölhető megtakarítások által fűdözhető összeg kihagyandó lenne. Hasonlólag megtakaríthatók a Gödöllőnél építkezésekre fölveendő 20,000 frt.

A Mehadiai fűrdőnél építkezésekre fölveendő 20,000 frt, mint már a múlt évben engedélyezett beruházás folytatására illetőleg befejezésére szükséges végrészlet nem hagyható ki. A további évekre fölveendő összeg azonban megtakarítandó lenne.

A Vajda-Hunyady vár helyreállítására fölveendő 30,000 frt mint a képviselőház határozata folytán még egy ízben szükséges végrészlet 1875-ik évre nem tagadható meg, a jövő években azonban a költségvetésbe nem lesz fölvehető.

(Folyt. követt.)

Különlélek.

Budapest, ápril 1.

— **Honvédségi ügyek.** Hivatkozással az 1868. évi XL-ik törvénnyel 39-ik §-ára, a sorhadbeli kötelezettségüknek eleget tett: Stooft Tamás nagy-szebeni es. kir. 6-dik számú országos szekerészeti parancsnokságbeli tartalékos állatorvos az erdélyi honvédkerületi törzsnek, továbbá Kustreba Ferencz 79-ik sorszámozott tartalékos hadapród tisztihelyettes, a 90-ik honvéd-zászlóalj nyilvántartásába való beosztása mellett a es. kir. közös hadügyérrel egyetértőleg 1874. évi januárhó első napjával, utólagosan a m. kir. honvédség szabads. állományába át-helyeztettek, illetőleg átvették. A honvédelmi m. kir. miniszter Medveczky Sámuel 53-dik zászlóaljbeli honvéd díjtalan m. kir. honvéd-hadbíró gyakornokká nevezte ki.

A „KÖZÉPPART” TÁRCZAJA.

„Alfonz ur.”

(Vigjáték 3 felvonásban. Irta Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede.)

A nemzeti színházban ma este ismét egy francia vigjáték, Dumas Sándor „Alfonz ur”-a került színpadra.

Az „Alfonz ur” a francia vigjátékok stereotipokká vált hibáit osztja, de ezek nem egy előnye maradt el belőle, vagy csak homályos alakban jelennek meg Dumas Sándor e darabjának kissé szűk keretében.

Már maga a mese nem vigjátéki, olyannyira, hogy ha abból egyáltalán képes volna valaki jó színművet csinálni, a dolog természeténél fogva az csak komolyabb fajta dráma lehetne; Dumas azonban drámának indult meséjét kiköszöntette természetes medréből, s vigjátéki irányba terelte, mi külsőleg — de csak ekként sikerült is neki a vigjátéki hangulatú történetével, s két eléggé komikus alak ügyes mozgatóásával az alapjában drámai hatást ekként vigjátékiá változtatván át.

Dumas avatott művészi keze az „Alfonz ur”-on ugyanazt a bűvészi vonást hajította végre, mely a festő vásznán, komoly, vagy siró arcot nevetővé változtatja át. Ezen átváltozás következtében a külső hatás is ellenkezővé válik ugyan, de azért az eredeti conceptio nyomai nem tűnnek el végleg, s az avatottabb szem azon vonást kutatja, melynek letörlése után a nevető arc visszanyeri eredeti siró jellegét.

Az előre becsátottakat több, mint eléggé indokolja az „Alfonz ur” meséje, mely következő.

Octave (Nádai), 34 éves léha fraternek gyermeke van — Adrienne (Gábor Irma) — Raymondtól, Montaignin tengerész nejétől. Adrienne azonban nem a hazaságtörés bűnének gyümölcse, mert Octave Raymondot (Prielle K.) még ennek lánykorában csábítja el, s Raymonde csak ballépésének elkövetése után évek múlva megy nőül Montaignin tengerészhez, úgy hogy a eslekmény megindulásakor Raymonde csak néhány éves asszony, s Adrienne már 14 éves, kit atyja, Octave kénytelen valamely jó helyre „elhelyezni” mivel nőül akar, e jó helynél pedig jobb nem akadhat, mint Adrienne anyjánál Montaignin neje. Raymonde asszony és Oktáv — kit, mellesleg legyem mondva, Alfonz urnak neveznek, mivel Adrienne nevelőszüleinél valódi nevét elitkolva, e néven mutatja be magát — megegyeznek, miszerint Adrienne Montaignin házához hozzák. Oktáv bevallja Montaigninnek, hogy gyermeke van, kit titkolni kénytelen jövedelmébe elvitt, azért Adrienne Montaignin és neje pártfogásába ajánlja.

Montaignin elfogadja Adrienne, kiről nem is gon-

— **Budapest főváros mai közgyűlésén** örvendetes tudomásul vétetett a belügyminiszter leirata, melyben a főváros érdemeit kiemeli a tavalyi bécsi közkiállítás körül. Elhatározott, hogy miután a közmunkatanács tagjai leköszöntek, az új választás jövő szeptén eszközöltessék. A honvédelmi miniszterium újból építendő palotájára a Szt.-György-téren átengedtetett a telek. A gazdasági bizottságba Ribáry Ferencz, a pénzügybe Fuchs képviselő választották. A sugárúti vízvezeték költségeinek fedezésére a közmunkatanács fog fölcsóllatni, s a város a vízvezeteki alappól örömet átkölesönt e műveletre. Végre hosszabb vita után elhatározott, hogy az alsó Dunapart végig aszfalt járdával fog az új vámházig elláttatni, ugyanez épületig pedig a fasorok is folytattatni fognak. A többi tárgyak kevésbé lényegesek voltak.

— **Magyar ünnepély Kairóban.** A kairói magyaregylet márczius 15-ét szintén megünnepelte. Az ünnepélyen részt vett ez alkalommal éppen Kairóban lévő Klapka György és dr. Herczeghy Mór. Az egytel termének díszítését Sipos György az egyiptomi alkirály első kertésze vállalta magára és nagy csinnal s gondnal teljesíté. A hét tagból álló gyülekezet legelsőben is valódi egyházi áhittal éneklé a „Hymnust”. Az ünnepélyt kedélyes reggeli zárta be, mely alkalommal több fölköszöntés mondatot s mindegyik után zajosan hangzott föl az „éljen”. Csendes és zajtalan ünnepély volt; de a valódi kegyelet melege lelkesíté a szíveket. — Az ünnepélyben részt vettek: Sipos György, Seregi Antal, Kerm János, Beck Ferencz, Kozma János, Kovács Károly és Dragonics, kik mindannyian résztvettek a szabadság harcban. Kovács Károly vendéglős a magyar egytelnek házában ingyen adott helyiséget. Burián István a magyar-osztrák consulatnál alkalmazott az ünnepélyen szintén részt vett s megkérték, hogy a kairói magyarokat ügyes-bajos dolgaikban támogatni ne felejtkezzenek meg. Burián ezt készséggel megígérte. Az egytelért legyen a kapocs, mely a hazától távol lakó polgártársakat minél szorosabbra fűtze nemzetiségük föntartásában.

— **Óváry Lipót** alkalmasint nálunk fog megtelepedni, s valóban kár is lett volna őt távozni engedni, midőn hazánkban oly tágas tere van Óváry működésének. Óváry Budapesten való tartózkodása alatt rendezte a Vörös Antal-féle levéltár, melyben 245 érdekes darab s ezek közt több 1848-diki minisztertanácsi ígató és számos hivatalos (tábornoki) jelentés van. Óváry a napokban Nápolyba ment, hova családi ügyek szólították; de nemskára ismét visszatér fővárosunkba.

— **A „Tironia” gyorsíró-egylet** folyó hó 2-dikán csütörtökön esti 6 és fél órákor a szokott helyiségben rendes havi gyűlést tart, melyre a tagok meghívottak. Az elnökség.

— **Sajtó-pör.** A tordai község tanács, mint a „Hermannst. Ztg.” írja, elhatározta, hogy a „Kelet” című lap ellen sajtó-pört indít, mivel a nevezett lap több cikkekben oly dolgokat írt, melyek, mint a tordai polgárok hiszik, becsületlennek s értetlennek ítélték.

— **Hosszu tél.** A „Hermannst. Ztg.” írja: Az ajtozi szorosban a tél nem akar véget érni. Ott több nap óta annyira havaz, hogy márczius 24-től fogva a szoros járhatatlan. Száz és száz embert fog igénybe venni az ut járhatóvá való tétele. Ugyanezen nap egy asszony az uton megfagyott.

dolja, hogy neje nek leánya. Raymonde asszony örül, hogy gyermeke mellette lehet.

Ez a kis Adrienne 14 éve daczára nagyon hamis, ügyes teremtés, valóságos párisi lányka, ki csak úgy tud színelni, mint bármely felnőtt. Raymonde asszonyt, kiről tudja, hogy anyja, a világot sem szólítaná még feledékenységéből sem „anyám”-nak, hanem mindig megmarad — mások jelenlétében — a hideg „asszonyom” elnevezés mellett.

Az összeesküdtre nézve eddig jól megy a dolog. Raymonde megkapja leányát, Octáv pedig lerázhajta azt nyakáról, s minden aggodalom nélkül nőül lép. — A dolog azonban új fordulatot vesz.

Montaigninnél megjelenik Octáv jegyese; Guichardné (Paulayné) egy tenyeres talpas, szolgálóból özvegy vendéglősnévé avasírozott asszony, ki szelét vette, hogy Octáv kis lányt vitt Montaigninhez. A féltékeny izmos „hölgy” ugyanez sarokba szorítja a gyengébb dongájú Octávot, alias: Alfonz urat, ki most kénytelen bevallani, hogy Adrienne az ő leánya, s hogy jegyese miatti féltelmében adta oda lányát Montaigninnek.

Guichardné azonban jobb szívű, mint sem látszik: megígéri, hogy magához veszi a gyermeket kit azonnal magával akar vinni.

Adrienne anyja, Raymonde asszony megborad a gondolatból, hogy leányától el kell válnia, vonakodik, s már-már azon ponton áll, hogy leánya és becsülete közt válasszon. A férj Raymonde asszony kedélyharcában fölismeri az anyai érzelmeket, kitalálja a valót, megbocsát neje nek, s elhatározza, hogy megtartja neje számára a gyermeket.

Adrienne az anyakönyvbe azon megjegyzéssel van beírva, hogy „szülői ismeretlenek”. Mi sem könnyebb tehát, mint Adrienne leányának fogadni, s őt törvényesíteni. Úgy történik. Montaignin és neje törvényesítik Adrienne, az ide vonatkozó okmányt Octáv, a valódi apa, mint tanu írja alá, Guichardné azonban ez alatt szintén törvényesíti Adrienne, de mivel Montaignin megegyezte, s kijelenti, hogy Adrienne az ő leánya, kénytelen elfogadni a befejezett ténny, Guichardnének azonban egyszersmind gyanúja támad, hogy Adrienne valódi anyja Raymonde asszony, azért, hogy arról meggyőződjék Adrienne-t kikerdezi, ez a kis hamis azonban erősen tartja, s nem árulja el magát. Guichardné most az anyával tesz, s pedig szerencsésebb kísérletet. Adrienne-t a kocsihoz küldi, hol állítólag játékszerek vannak számára. A kis leány oda fut, s Guichardné előre kicsinált tevé szerint (!) megbotlik, s elesik. Raymonde asszony ijedtében megfélekezve szerezpérről eliskoltja magát, Guichardné tehát fölismeri benne az anyát. Az egész titok földerül, Guichardné, elúzi magától a szívtelen Oktávot, ki gyermekével ép úgy mint jegyessel szükkéblüen bán; Oktáv távozik, s most a darab egy családi jelenettel végződik, melyben a

— **Erdőegések.** Az „Agramer Ztg.” írja, hogy Horvátországban, de különösen Zagrábmegyében az erdőegések ijeszten gyakorta fordulnak elő. Így a legközelebbi napokban a Zdeninától Károlyvárosig vezető vasutvonal egész hosszában jobbról és balról borzalmas nagyszerűségben lehetett szemlélni az erdőegések hosszú sorát. Ezen egések leginkább a pásztorok könnyelműsége által keletkeznek. Az eddig ekép okozott kár máris tetemes; még az ölbe rakott fa is porrá ég. Ideje volna, hogy e tekintetben a legszigorubb rendszabályok fogatosítottatnának.

— **Rövid hírek.** Rózs a Sándort és czinkostársait a pesti kir. itélő tábla tegnapi ülésében eltérőleg az első bírósági itéletől, mely életfogytiglani börtönt mondott ki, kötéthalálra ítélte a kir. ügyész indítványa értelmében. — A budapesti ügyvédjelöltek és joggyakornokok egytele ápril 12-én délután 3 órákor az ügyvédegytel helyiségében (Uri utca 8. sz. a.) közgyűlést tart, melyre is az egytel tagok tisztelettel meghívottak. Tártyai: Elnök és titkár leköszönése s újak választása, egyéb folyó ügyek s netalán indítványok elintézése. — Melha Kálmán, elnök. — Klarinetját keresi a 23-ik gyalogezred klarinetosa, ellopták tőle a redoute sörházában mult szombaton (21-én). Az illető fölkerít bennünket, hogy a ki nyomára jő, tegyen jelentést az ezrednél (Uj-épületben.) Kellő jutalomban fog részesülni. — A fővárosi közgyűlés tudvalevőleg bizottságot küldött ki, mely Deák Ferencznek a fővárosi tanácssterem számára elkészítendő arcképe ügyében a szükséges intézkedéseket megtegye. E bizottság véglegesen elhatározta, hogy az arckép elkészítésével Than Mór bizassék meg. A további intézkedések megtételére a bizottság a főpolgármestert hatalmazta föl. — A budai egyházi zeneegylet ápril 3-án azaz nagypénteken d. u. 4 órákor a budavári főtemplomban Kneifel A. zeneigazgatónak „Stabat Mater”-jét orgonakisérett, magánrészek s vegyes karral fogja előadni. A magánrészeket éneklék: Stegmann Hermína, Bolberitz Clemence kisasszonyok, Bogisich Mihály és Schmidt Ferencz urak. Ezt megelőzi: „Jermiás próféta siralma” orgonakisérettel, éneklék Human Alexa k. a., nemzeti színházi tag és Schmidt Ferencz ur. — Az általános munkás-pénztár megvásárolta a három dob-utczában levő Kállay-féle házat 54,000 frtért. Ez épület házához által az alapítvány pénztáráját akarják szaporítani, hogy később munkásképtelen munkások segélyezésére szolgáljon. — Nagyváradon mult délután a főutezán egy elegans uri fogat elgázolt egy szegény rongyos paraszt embert. A gentleman ki a lovakat hajította, a baj megtörténte után megállította lovait s leszállván kocsijáról az elgázolt emberhez lép s egy bankjegyet nyújt át neki „kárpotlás” fejében. A fogat azután tovább repült. Csak annyit akarunk még mondani, hogy ama bankjegy egy osztrák értékű forintos volt. — Szegeden igen ügyesen készült hamis öt és 10 forintos bankjegyek keringenek. Ezért a pénzátvétele és kiadásánál a legnagyobb ovatosságot ajánlja az ottani lap. — Bignio Lajosról az a hír került forgalomba, hogy a nagylét folytában föllép színpadunkon; a „Hunnia” szerint azonban Bignio föllépte az uttal elmarad, mivel a bécsi opera igazgatósága, mely Verdi Atyját akarja színpadhozatni, megváltotta Bigniotól szabadság idejét.

Montaignin-pár, Guichardné és Adrienne egymással össze-
ülnek.

Mint ezen meséből kitűnik, az „Alfonz” urban minél kevesebb a vigjátéki elem, helyzetek legnagyobb része is csak inkább külső színezésűknél fogva vigjátékiak, kivéve azokat, melyekben Guichardné a léha és gyámoltalan Oktávot ismételtén sarokba szorítja. E jelenetek, melyekben az erősebb Guichardné mindig rászorítja a rudat a gyöngébb Oktávra, lényegükben komikusak, de a bennük levő komikum nem ment minden durvaságtól.

Az „Alfonz ur” élenk darab, koronkint azonban eltűnik belőle a finom, francia szellem, mely általában a francia, s Dumas jelesebb színműveinek éltető lelkét képezi.

Maga a darab összerkesztése ellenben, a jelenetelés, a párbeszéd ritka precisiórról tesszenek tanúságot, s az egyes alakok, bár valami nagy drámai élet nincsen bennük, a leghivebb szolgáló szerzőnek, kinek céljárja pontosan elvégzik az eléjük szabott föladatot, de se többet, se kevesebbet.

A drámai helyeken Dumas hatalmas ereje igazán mély hatást tudott előidézni, s általában az „Alfonz ur” színi hatása nagy, s már régen nem jelent meg francia darab színpadunkon, mely az „Alfonz ur”-hoz hasonló hatást idézett volna elő.

Dumas e darabja ismét egy példa rá, miként lehet oly erőnek, mely a színpad fölött teljesen uralkodik, kisereti, hiányos tárgyából is nagyhatású művet írni.

Az előadás elég csinos volt, s általában kevés kifogásunk van ellene. Leszámítva, hogy egy-két szereplő pár helyen nem tudta elég jól szerepét, az előadás gyorsan haladt, s a dialogokban szép precisió volt.

Prielle Kornélia asszony (Raymonde) inkább drámai, mint vigjátéki szerepében valódi, s koronkint mélyen megrható érzelmeket tüntetett föl, s általában oly találon, tulzásoktól óvakodva adta a kissé érzélgős Raymondeot, hogy e szerepe, ha nem is bravour —, de mindenesetre jobb szerepei közé fog tartozni kitűnő művésznőnek.

Paulayné a tenyeres-talpas Guichardné kellő drastikussággal alakította, s jelentékenyen közrehatott a darab hatásának emelésére.

Gábor Irma kisasszonyt, kísérletei után, végre eltalálta egy szerep, s ma este, mint Adrienne, föladatának színvonalán állott, s teljes becsátot nyert ki a „Plumet öröksége”-ben elkövetett hibáért. A főbb szereplők közt őt is megtapsolta a közönség, de a darabtól és előadástól egyaránt jó hangulatban tartott közönség.

Felék (Montaignin) és Náday (Oktáv) nem érdemtellenül osztozott a közönségnek az összes szereplőket illető tapsadójából. — b.

* Képzett hangverseny legjelesb tenitványával a zenekezdők termében kiváló sikerrel, nagyszámú, fényes közönség előtt ment végbe mult vasárnapon. Képzett ur azon volt, hogy velünk tanítványainak fokozott előhaladását ismertesse meg a vonzó helyes program szerint; Schlesinger Mariska k-a. például, a szó legnemesebb értelmében, képviselő játékában a kezdő igénytelen fokát, míg ellenben Gold Roza k-a. méltán tehetne kifogást azon állítás irányában, hogy őt a legszigorúbb bíráló is a tanulók sorába helyezte. A közreműködők kisebb, nagyobb mérvben kifejezés és bravurjelölés előadott műveikben annyira kitűntek, hogy a kis családi estély végén a kitűnő mester elismerésül több ízben hivatott elő.

— **A magyar tudományos akadémia** ma rendkívüli összes ülést tartott, hogy a március 31-ével lejárt pályázatokról jelentések tétethessenek. Ezek között volt a gr. Károlyi István-életrajzi pályázat is, mely az idén a lehető legsiralmasabb eredménnyel végződött. Nemcsak szöveg tekintetében — a tekintélyes összegre (100 arany) csak három író versenyzett, — hanem a művek belső tartására nézve is, mi sokkal fejlettebb. A bíráló bizottság ezúttal Pulszky Ferenc, Greguss, Gyulai, Szigligeti és Arany László urakból állott. Utóbbi olvasta föl egy szerszind a jelentést. A három pályamű címe: „Az ember komédiája”, „Csizmadialegeny” és „Nyomorúság a korsóban”. „E pályaművekben — ugymond a jelentés — még annak sem találhatni nyomát, hogy szerzőik, hameg nem áldattak is alkotó talentummal, legalább komolyan törekedtek volna oly művet alkotni, mely irodalmi igényeknek megfelelően. Terv, cél, összefüggés, következmény nélkül, gondatlanul következnek jelenet után. A rózsa között mégis némi figyelmet csupán „az ember komédiája” című pályamű érdemel, hol néha-néha kis tehetség is villan föl. Azonban a munka nem is szünött, hanem dramatizált szatira, sőt izléstelen pasquill sok igen jól ismert s élő fővárosi személyiségre. Ily hangon folytatja a jelentés tovább, s így a pályadíj az idén ki nem adatván, a jelítség levélkéik elégettettek.

A többi pályázatoknál megemlítjük, hogy a gróf Lónyay pályadíjára (a vicalis vasutakról) szépszámu pályamű érkezett t. i. öt a Vitézlélre (Bonfin történetéről jellemzésére) három, de a másik ugyanily alapítványra (az Árpád-kori kútfokról) egy pályamű sem érkezett. Végre a Dóra-féle alapítványra (vasuti költségvetési díjak) két műt versenyzett, — Ezután még néhány folyó ügy intézettel: Az akadémiai tiszteletdíjak felmérése iránt kiküldött bizottságba Hunfalvy Pál, Szily és Rómer választottak. Bálint Gábor mongolországi kutatásának kiadására 500, az idegen nyelvű akadémiai értesítőre (ez évre) 750 forintot szavazott meg az igazgatótanács. Szilágyi pesti polgár 2000 frtos alapítványa (1864-ből) ügyében, melynek 10 évi kamatjából a legjobb magyar történelmi munka, mely az évek közben megjelent, lesz jutalmazandó, az első tíz év lejárván, az illető osztály fog javaslatot tenni. — Az ülés 6 órakor végződött.

Nemzeti színház. Csütörtök, ápril 2. „Tannhäuser”. Opera 2 fölvonásban.

Törvényszéki csarnok.

Budapest, ápril 1.

(A köbhányai vasuti szerencsétlenség végtárgyalása.) Harmadik nap. A mai ülés a vád és védekezésnek van főtartva. Az elnök, mielőtt a közvádolt vádjának előterjesztése fölhívta, azon kérdést intézi hozzá és a védő ügyvédekhez: „nem kívánna-e az ügy kiderítése iránt még egy vagy más adatot pótoltatni, mire közvádolt a kárkérdés tekintetében kéri azon nyugtákkal támogatott jegyzéket fölolvastatni, mely a vasutársaság részéről sérültek javára fizetett összegeket föltünteti. E szerint a társulat összesen 20,669 forintot fizetett. Dr. Friedmann védő ur kérése folytán még konstátáltatik, hogy a vádlottak közül Biedermann és Lihoczky két hónap, Najedli 26 nap és Burian 3 nap volt vizsgálati fogságban.

Ezek után elnök közvádolt hívja föl a vádbeszéd előadására.

Sztrokay Boldizsár államügyész röviden, ismételve a tényállást és a történet szerencsétlenség rémes voltát, mely nemcsak a közvadlót ért szerencsétlen áldozatokra, hanem az összes utazó közönségre kihatott, áttér az egyes vádlottak ellen fölmerült vétkes mulasztások és cselekvények részletezésére.

Közvádolt mindenekelőtt Lobstein Jakab pályafőnököt mondja az egész szerencsétlenség okozójának, a mennyiben ő a sinoket fölsőbb engedély nélkül fölszakította és így a közlekedést folyton veszélyeztetette. Fokoztatik ezen vétkes cselekvése még az által, hogy a sineket egyszerre három helyen is szakította föl, és ezen munkálatokat nem ellenőrizte, — és hogy végre még azt sem tudta, hogy a 2909-től 2916-ig terjedő hosszlevény minden örökélt volt. Ezeket kívül azzal is terheli hogy a munkát alattalója, Lihoczkyra bízta, ki azt ismét Burian Jánosra — egy közönséges napszámra — bízta, minek következtése az volt, hogy a szabályszerű óvintézkedések egészen elmaradtak. Ezek képezik egyúttal a most nevezettek ellen is a vádpontokat.

Dániel Izidor ellen fölhozza közvádolt, hogy ez Lobstein szabályellenes rendelkezéseit hallgatag tűrte — míg ellenben Biedermann megfajthetetlen felelőssége folytán hibás jel adatott Köbhányáról. Wawruska az előbbinek társa, a rákosi állomást értesíteni elmulasztotta míg Csáda a vonat elmenesztése idejében jelen nem volt; Tichy a váltóór pedig az irásos utasítás dacára a vonatot a jobboldali vágányra bocsátotta. A többi vádlottak Sikán és Döhle, valamint a czeleglédi állomás főnöke Nejedli ellen szinte a vétkes mulasztás vádját emeltek és ezek alapján közvádolt a vádlottakat a beszámítás fokát tekintve öt csoportra osztja úgy mint I-ör: Legsúlyosabb beszámítás alá esik Lobstein, Dienel és Biedermann, következők Lihoczky és Nejedli, azután Wawruska — kihez még Broszl és Wollenhoffer jön, kik ellen közvádolt szinte vétkes mulasztás iránt vádat emel; — a negyedik csoportba soroztatnak: Csáda, Sikán és Pohle, míg az utolsó és legcsekélyebb beszámítás alá Burian és Tichy, A kérdésre nézve, azon indítványt teszi és kéri a köz-

vádolt, hogy az osztrák államvasutakra reá nézve itt is érvényben álló osztrák általános vasuti alaptörvény és a magyar törvényjavaslat szellemében, egyetemlegesen a vádlottakkal teljes kártérítésben elmarasztalni, a mennyiben a társaság által eddig fizetett összegekkel a teljes kár még nem lenne pótolva. Ezen kár-összeg a törvényesek által lenne egyenkint meghatározandó és a felek a rendes utra utasítandók lennének. Hasonlag azon kár és megtérítése, melyet a vasutársulat az összetörött kocsi és szerekben szenvedett, a vétkesek ellen meghatározandó lenne. Végre pedig az ügy befejezése után az iratokat a közlekedési miniszteriumhoz kéri fölküldetni, hogy onnan a hibásnak és veszélyesnek mutatkozott rendszer átídomíttassék.

Következtek erre a védbeszédek. Dr. Reinitz Adolf, Lobstein pályafőnök eljárását correctnek mondja, minthogy ez nem tehet arról, hogy alárendelt közegei nem pontosan vitték végbe kötelezéseiket. — Doctor Engert kimutatni törekszik, hogy védenzeze, Dienel köbhányai állomásfőnök, midőn beleegyezést adta a sinek fölszedetéséhez, csak a főbb tisztviselők példáját követé.

Dr. Engerth azonkívül Pohle fölügyázót és Presl közlekedési tisztviselőt is védelmezte. Gásznér Béla a kir. ügyészség által rögtönzött módon vád alá helyezett Wollenhofen közlekedési tisztviselőt azzal védte, hogy védenzeze nem tudhatta, miszerint az ő köteletségében áll Rákosi állomásnak volt értesítése. — Dr. Friedmann Bernát nem hiszi büntethetőnek védenzezet, Biedermann tisztviselőt, kinek csak felelőssége róható föl, és ki a szerencsétlenség fölötti mély fájdalomnak elég világos jeleit mutatá az által, hogy öngyilkossági kísérletet tett.

Sztrokai kir. ügyész ellenbeszédje és az egyes vádlottak védekezései után az elnök kijelenté, miszerint az ítélet holnap reggel ki fog hirdettetni.

Táviratok.

Bécs, március 31. A képviselőház elfogadta az 1874. évi államköltségvetést s az erre vonatkozó pénzügyi törvényt második és harmadik olvasásban s erre ápril 14-ig elnaplatozt.

Bécs, ápril 1. a „N. fr. Presse”-nek távirják Konstantinápolyból: Krisztics szerb diplomatai ügynök hivatalosan értesítette Raschid basa külügyért, miszerint Milán fejedelem hódelati látogatásának ideje ápril közepére van kitűzve.

Berlin, március 31. A „Kreuz-Zeitung” szerint az irányadó körök el vannak tőkélve, nem engedni a hadsereg szervezési törvény kérdésében.

Brüssel, március 31. Az „Independance” jelentése szerint Larocheaucould francia követ Bécsbe utazott, hogy Chambord gróftól rábírja: lépjen föl párhívveínél, ne igazassák föl a népet minduntalan.

Strassburg, március 31. A közszegtanács lépéseket tesz a főelnöknel, melyek őt arra bírják, szüntesse meg a város ideiglenes kezelését. Ugyanis Back polgármester helyettes elnöke alatt gyűlést akarunk összehívni mely a polgármester választása iránt intézkednek. E lépések eredményesek lévén, polgármesterré egyhangulag Klein Gyula jelöltetett ki. A küldöttség őt e választásról értesíteni is küldetett, azonban a választás elfogadása részéről kétes.

Washington, március 31. A senatus elvetette az indítványt, melyszerint a közpénzfizetés megkezdésének határidejeül 1876. évi január 1-je tüzetnek ki.

London, március 31. Az alsóház elfogadta a had- és tengerészeti költségvetést.

Közzgazdaság.

Budapest, ápril 1.

A budapesti áru- és értéktőzsde bizottsága megalkult. Elnök lett Kochmeister Frigyes, alelnök Strasser Alajos, pénztárnok Aebly, gazdák Altstädter, Maerle és Nagel urak.

Az osztrák államvasutársaság igazgató-tanácsa 50 frank osztalékot javasolt részvényenkint. Eziránt előbb még a párisi komité véleménye fog meghallgattatni.

Zombolyáról a „N. Temesvarer Zeitung”-nak kedvezőtlen híreket innak. A hosszas téli szárazság s azon körülmény, hogy ezután még fagy is következett be, szembezőkő károkat okoztak. Néhol az egerek is tettek nagy károkat. Az utolsó napokban az esőzés azonban teletje jó hatással volt az aratási reményekre.

Az iparstatistikai adatok gyűjtése tárgyában a budapesti kereskedelmi és iparkamara elhatározza a külföld példájára, hogy a kémletének iparára vonatkozó statisztikai adatokat személyes gyűjtés által szerezzék be, mely feladattal a kamara iparosztályának tollvivője, Steinacker Ödön ur bízott meg. Ez értelemben egy felhívást bocsátott ki a kamara hű és pontos adatszolgáltatást kérve az érdekeltektől.

A debreczeni „Tisza-biztosító és jelzőlogbank,” mint a „P. Il.” értesül, a biztosítási üzletet teljesen abba fogja hagyni s tisztán jelzőlogüzlettel fog foglalkozni. A nála történt biztosításokat az I. magyar biztosító intézetre ruházza át, mely a márc. 28-ki választm. ülésében az e tárgyban készített előleges szerződést elfogadta, úgy hogy már csak a „Tisza” társulat májusi közgyűlésének jóváhagyása van hátra.

Kiállítás Győrött. A győrvidéki gazdasági egyület a magyar természetbúvárok és az orvosoknál folyó 1874-dik évben Győr városában tartandó 16-ik nagygyűléstük ünnepélyes érdekesbő óhajtván tenni, egy Győr, Komárom, Veszprém, Sopron- és Mosony-vármegyék Győröz vonzó vidékeire szorítókozó, a győri és győrvidéki ipartársulat által már is fölkarolt általános termény-, bor-, gyümölcs-, gazdasági- és egyéb házi ipartermék-kiállítást rendez. A kiállítás megnyitása f. é. aug. hó végére vagy pedig szept. hó első felére, t. i. midőn a természetvizsgáló társulat gyűlését tartandja, tüzetik ki. A bejelentési, ugy a megnyitási tüzetes határidő, vala-

mint egyéb kiviteli módozatok annak idején fognak közzététeni. A kiállítás három osztályból fog állani; az első osztályban lesznek: mezei és kerti termények, bokrok, gyümölcsök; a második osztályban a gazdasági és házi ipartermékek, úgy mint gyapjú, szesz és élesztő, keményítő, cukor, olaj, zsirszappan, liszt, szesztenemő, fonal, vászon stb; a harmadik osztályban végre kézmű-ipari czikkek, fesmények és régiségek.

Az első magyar általános biztosító társaság mart. 31-kén Hajós József elnöke alatt tartá évi rendes közgyűlését. Az előterjesztett jelentésből kiemeljük e következőket: A tűz- és jégosztályban egyaránt mutatkozó kedvező eredmény, mely a díjbevétel jelentékeny emelkedése, és a károk csökkenése által lón elérve, azon kelemes állapotba helyezi a társaságot, hogy a lefolyt üzletben oly végeredményt ért el, mint minőt főnállása óta még egy évben sem mutathatott föl. A biztosított érték 614.651,596. 36. 1873-ban a díjbevétel 5.164,332. 02. kiállított kötvények száma 202,839, kifizetett károk száma 9,395, kifizetett károk összege 2.877,381. 55. A folyó kockázatok fűdözésére visszatartott díjtartalék 1873. év végével 3.618,633. 36. A részvényesek tulajdonát képező nyereségtartalék (az életbiztosítási osztályt is beleértve) 1872-ik évben 1.404,307. 57 krt tett, 1873-ik 1.539,899. 79 krra emelkedett. A hivatalnokok nyugdíjalapja az 1873-ik év végével 174,269. 82 krt tesz. Ügynökeink száma jelenleg 3,893. A mérlegben kimutatott nyereségy alapján — az életbiztosítási üzlet eredményét is beleértve — az 1873-ik évre osztalék minden egész részvény után 133. 30 krt hoz az igazgatóság javaslatba, mit a közgyűlés helyesléssel fogadott. A megejtett választás eredménye a következő: választmányi tagokul újra megválasztottak Berezny, Deutsch, Heinrich, Karácsonyi, Karlovicski, Somsich és Ürményi; az elhalt Perger helyett pedig Prückler Ignác. Az igazgató: Ullmann K. ismét megválasztott.

A „Pannonia” magyar viszontbiztosító-intézet tegnap délután tartá közgyűlését, melyen gr. Károlyi György elnök betegsége miatt Ürményi József ur elnökölt. Képvisele volt 481 részvény 280 szavazattal. Az igazgatóság jelentése az intézet üzletének örvendetes gyarapodását konstátálja, melyet a nagy pénzváltás sem volt képes megakadályozni. Az 1872. évi eredményekkel összehasonlítva 1873-ban az intézet által ellállalt viszontbiztosítások száma 217,417-ről 233,564-re, azok biztosított értéke 269,578,619. 34 krról 277,636,076. 34 krra, a bevett díjak összege pedig 1.324,537. 84 krczáról 1.375,784. 7 krra emelkedett. A kártérítések is az előző évhez képest 96,097. 34 krral csökkentek. Ellenben a tengeri üzletben a lefolyt évben is vesztéses mutatkozik. A lefolyt üzletben az összes kiadásoknak és az üzlet további szilárdítását eszközölő 1.216,478. 34 krra díjtartaléknak levonása és a tőketartalék alapszabály szerinti dotálása után, melynél fogva az 90,468. 32 krra emelkedett 104,630. 34 krra tiszta nyereségy maradt, melyből kerék számmal 104. 34 krra forint fölőstása javasoltatik, minek folytán részvényenkint 52. 34 krra jut osztalék. Az igazgatóság javaslatát elfogadtatnak, és az osztalék a holnapi naptól fogva fog kifizettetni. A választások eredménye a következő: igazgató Lévay Henrik. Választmányi tagok: Haader György, Harkányi Károly, Somssich Pál, Török István, Ürményi József, Vécsey Sándor. Számvizsgálók: Beimel Jakab, Geguss Sámuel, Harkányi Frigyes, Nagel Armin, Ullmann M. G. és Ullmann Károly.

A franco-magyar bank a Nákó-házra 500,000 frtot vett fel az osztrák nemzeti banktól, s azzal hátralevő tartozását e házért Nákó grófnak kifizette.

A Vág-Nyitra és Dudvág szabályozása. A vágpart menti ártérisítő társulat érdemében Nyitrán 1873-dik évi november hó 26-dikán tartott közgyűlésben elhatározott: hogy addig is, míg ezen, valamint a vágjobbparti társulat alakítására vonatkozó új tárgyalás megtartatnék, egy oly munkálat állíttassék össze, melyben a Vág szabályozás mibenléte, az ártérbe eső terület holdankinti mennyisége, az egyes holdak után járó szabályozási költségek kimutatása, stb. tüzetesen foglaltatván, az érdekeltek annak fonalán maguknak előleges tájékozást szerezni képesek legyenek. Fölhívjuk a közönség figyelmét ezen jeles szakmunkára, melyet Mojsisovits Vilmos vág szabályozási királyi mérnök szerkeszt. A 15—16. ivre terjedő és a Vág jobb valamint balparti ártért előtűntető színezett térképpel fölszerelt munka előfizetési ára 2 forint, mely összeg a munka kézhez vétele után lesz a tisztelt című megrendelő által kifizetendő. A megrendelések Marckhol János kormánybiztoshoz Nyitrán megyeház czimezendők. A mű három részből áll: I. rész: mederszabályozási munkálatok a vízi közlekedés érdekében. II. rész: ártér szabályozás. III. rész: a szabályozási költségek összege.

A vetések állásáról a „Földmívelési Érdekeink”-nek írják: Somogy. Lelle, március 23. A fagyással változó időjárás miatt e hó elején még az őszi vetések állapotáról sem íthetünk, ma már annyira bizonyos, hogy a gyöngébb vetések meg vannak sanyazva, de területi kifagyások nem mutatkoznak, a jó idő segíthet. Volt már jótékony esőnk is, enyhé idő; de utána következett 20-án mennydörgés jégesővel és ismét fagy. A tavaszi vetést különösen a nép még nem végezte. Szőlő és mezei munka egyaránt akadályozva van. Szarvasmarháknál részvényosan család-küteg mutatkozik, mely bajban az állat több hetekre munkaképtelen lesz. Egerek elpusztultak. A mult száraz nyárban sok télre való takarmányt étetett föl a vonásokkal, s így a juhok takarmánya nagyon megfogyott.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről, ápril 1. A gabnaüzletben teljes pangás uralg, figyelemre méltó kötés nem fordult elő. — Az értéktőzlet tetemesen javult, s az ultimo dacára egyes bankpároknak az árfolyam még emelkedett is. Magyar vasuti kölcsön 94.25, dijsorsj. 77.25, anglo-magyar 33—33.70, municipális 30—33.50, magyar hitel 151—152.50, földhitel 95.75, pesti hazai takarékpénztár 2190.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre. Segéd szerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. április 1-én.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Adva		Tartva			
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	
Buza, bányási ó v. uj	83	7.50	7.65	375	Első magy. ált. biztosító-társaság	870	880	500	Első magyar serfözde	405	410	130	130.50	94.25	94.75
" " " "	85	7.75	7.80	200	Haza	335	340	200	Sertéshizlalo	158	160	130	130.50	207	207.50
tiszav. " " "	87	7.65	7.75	300	Pannonia	63	64	200	Athenaeum	240	242	855	865	37	36.50
" " " "	85	7.85	7.95	100	Pesti bizt.	72	74	500	Pesti könyvnyomda	750	560	37	36.50	963	965
pestm. " " "	87	7.55	7.65	300	Unio	180	185	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	9	9.25	531	533	198	198.50
" " " "	85	7.80	7.90	200	Pesti közuti vaspálya	329	330	200	Gschwind-féle szeszgyár	228	230	2060	2070	198	198.50
fehért. " " "	87	7.75	7.85	200	Budai	112	120	200	Börgyár	80	82	202	202.50	418	420
" " " "	85	7.95	8.05	200	Budai hegyipálya	55	60	200	Gyapjamosoda	102	105	202	202.50	202	202.50
bácskai " " "	87	7.75	7.85	80	Municipális hitelintézet	30.25	30.50	100	Salgó-tarjani kőszénbánya	100	101	418	420	315.50	316.50
" " " "	85	7.95	8.05	85	Angol-magyar bank	31.75	32	200	Sehlick-féle vasöntöde	160	164	145.50	146	216	217
" " " "	87	7.95	8.05	160	Magyar általános hitelbank	147.50	147.75	200	Sósuti kőbánya	116	118	141	143	141	143
" " " "	85	7.95	8.05	200	Franco-magyar bank	53	55	500	Első magyar szeszfinomító	160	170	141	143	94.50	95
" " " "	87	7.95	8.05	100	Magyar általános földhitel-társ.	59	59.50	200	Alagut	79	80	84.75	85.25	89.90	90.10
Rozs 80 fut után	Hang.	font	forint	70	Pesti egyleti bank	41.75	42							89.90	90.10
Arpa, maláta 72 " " "	lanyha	5.20	5.40	50	Takarék- és hitelegylet	50.50	50.75							83.50	84
" " " " " " " "	"	4.20	4.60	50	Buda-ó-budai népbank	32	32.50							92	92.50
Zab " " " " " " " "	"	3.70	4.85	100	Iparbank	48	50							82	83
Tengeri, bányási, mérője	"	2.50	2.55	200	Budai kereskedelmi és iparbank	185	190							81.75	82.25
" " " " " " " "	"	4.75	4.80	200	Pesti kereskedelmi bank	745	750							136.50	137
" " " " " " " "	"	4.70	4.75	200	Pesti iparbank	375	385							132	132.50
" " " " " " " "	"	4.70	4.75	100	Budapesti kézművesbank	62	64							109.65	100
Köles " " " " " " " "	"	83		50	Hivatalnok hitelegylete I. em.	45.75	46.50	100	Láneshid	84	84.50	64.75	65.25		
Repece, fekete " " " " " " " "	"	75		80	Kisbirtokos hitelintézete	78	79	150	Budapesti malom 6%	174	176				
" " " " " " " "	"	62		100	Országos közp. takarékp. 5%	2200	2225								
" " " " " " " "	"	62		1000	Pesti hazai	155	156								
" " " " " " " "	"	62		100	Budapesti fővárosi	49	51								
" " " " " " " "	"	62		100	Közbányai takarékpénztár	58	60								
" " " " " " " "	"	62		40	Külvárosi tanárképzőtár	42	44								
" " " " " " " "	"	62		60	Szentendrei takarékpénztár	40	42								
" " " " " " " "	"	62		500	Újpesti takarékpénztár	38	40								
" " " " " " " "	"	62		500	Árpádmalom	37	40								
" " " " " " " "	"	62		500	Blumfélé	265	270								
" " " " " " " "	"	62		200	Concordia	108	111								
" " " " " " " "	"	62		160	Luiza	146	147								
" " " " " " " "	"	62		200	Molnárak és sütők	228	230								
" " " " " " " "	"	62		500	Hengermalom	790	795								
" " " " " " " "	"	62		300	Victoria	100	105								
" " " " " " " "	"	62		100	Első budapesti	635	640								
" " " " " " " "	"	62		100	Budai gyárudvar	18	20								
" " " " " " " "	"	62		1000	Pannonia	415	425								

H I R D E T É S .

TETTEY NÁNDOR és TÁRSA
könyvkereskedésében

Budapesten: váci-utca, „a vastuskóhoz“ megjelentek:

- BONYI LAJOS. A fonó krónikája. Beszélyek a magyar népeletről. 3 kötet ára 3 frt.
- ARGIS GYULA. VIII. Henrik hat házassága. Történeti regény. 1 frt.
- ASBÓTH JÁNOS. A magyar királyi honvédelmi ministerium működése 1867—72 a minister ur megbízásából hivatalos adatok alapján. 3 frt.
- GEORGII BARTAL. Commentarium ad historium status jurisque publici Hungariae. 3 köt. 5 frt.
- BARTALUS ISTVÁN. Magyar népdalok egyetemese gyűjteménye. A Kisfaludy-társaság megbízásából önkre és zongorára alkalmazva. I kötet 5 frt. diszkötésben 6 frt.
- BEÓTHY ZSOLT. Biró Márton. Regény, ára 1 frt.
- DEGRÉ ALAJOS. Salvator Rosa. Történeti regény, 3 kötetben. (3 frt helyett) 2.20 kr.
- DUMAS SÁNDOR. Egy szerelmi kaland (1 frt helyett) 75 kr.
- GAÁL KAROLINA. Egy sarkert ír. Történeti regény Mátyás király korából. 90 kr.
- GABORIAU E. A 113. számú percsomó. Regény 4 kötet 4 frt.
- GIBBON EDVÁRD. A római birodalom hanyatlásának és bukásának története. Az angol eredetiből átdolgozta Hegyessy Kálmán. Második jutányos kiadás. 2 kötet. Ára 4 frt.
- GONDRE COURT. La Gazette báró. Történeti regény, (3 frt helyett) 2 frt.
- GONZALEZ MANÓ. Az éj hölgye. Regény, fordította Balthazar Győző 2 kötet 2 frt.
- Az egy orosz hercegnő. Regény, fordította Milassin Vilmos. 1 frt 20 kr.
- HANZÉLY FERENCZ. Kereskedelmi iránytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magániratokkal. Pályamű. 3 frt.
- HAFIZ DALAI. Persa eredetiből ford. Erdődi Harrach Béla 1.20 kr., diszkötésben 2 frt.
- HUGO VICTOR. A Notre-Dame egyház Párisban. Regény, fordította Szalkay Gergely. 3 kötet 2.50 kr.
- JAKAB ELEK. Kolozsvár története. I. kötet, Ős-, ó- és középkor (513 Kr. e. 1540 Kr. u.) oklevéltár és világozott rajzokkal. Ára 10 frt.
- Korrajzok és eszmétörédek 1850—1867. évszaktól Jankovich Vincze naplója után 1 frt.
- KÖVÁRI LÁSZLÓ. Erdély története. I. kötet. Az ősidőkről 1310-ig 2 frt. II. kötet Az Anjou ház uralmától II. Lajos királyig 1.80 kr. III. Zápolyák kora 2 frt. IV. A Báthoriak, Boeckai és Bethlenek kora 2.20 kr. V. A Rákóczyak és Apafiak kora 2 frt. VI. A Gubernátorok kora. 2 frt.
- KÖVÁRI LÁSZLÓ. Erdély nevezetesebb családai. Czimerekkel és leszármazási táblákkal. 30 fametszvényvel. Ára 3 frt.
- A magyar családi és közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából 2 frt.
- Okmánytár az 1848—1849-iki eseményekhez. Ára 2 frt.
- Száz történelmi rege 1 frt.
- Történelmi adomák. 1 kr.
- KLOPSTOCK. Messiás. ford. Tarkányi Béla. Diszkötésben (1 frt 50 kr helyett) 1 frt.
- LIPCSEY TAMÁS. Néhány szó a magyar társadalomról 60 kr.
- IDŐSB MOGYORÓSSY JÁNOS. A Wenckheim Hund család eredete és ivadéka Magyarhonban. 7 kömetszeti arcképpel 1.60 kr.
- ORBÁN BALÁZS. A székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népművei szempontból. Számos önálló és szövegképpel. I. Udvarhelyszék 4 frt. II. Csíkszék 3 frt. III. Háromszék 4 frt. IV. Marosszék 4 frt. V. Aranyosszék, Radnóth, Maros-Ujvár, Gyéres és Toroczko vidéke 4 frt. VI. A Barcaság 5 frt. Mind a 6 kötet 24 frt.
- POLITIKAI LEVELEK. Egy külföldön élő honfihoz. 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.
- B. PONGRÁCZ EMIL. Gyöngyvirág. Regény 2 köte Rózsabimbók. Költeményfüzér 1 frt. diszkötésben 2 frt.
- Estikék. Beszélyfüzér 60 kr.
- Suezig és vissza. Utirajzok. 2 kötet 2 frt.
- PRÉM JÓZSEF. Külföldi költőkből. Műfordítások 1.20 kr.
- Dr. SCHROTT JÓZSEF. Az általános állami számvitel-tan kézikönyve, fordította Fésüs György 2.50 kr.
- P. SZATHMÁRY KÁROLY. A beszély elmélete, a Kisfaludy-társaság első díjára méltott pályamű. 60 kr.
- A Gyulafehérvár-Nagyenyedi Bethlen-főtanoda története 2.50 kr.
- Beszélyek az erdélyi honvédlágból. 1 frt. helyett 60 kr.
- Lukanusz. Szomorujáték öt felvonásban. 60 kr.

Nemzeti színház.

Kiadja Toldy István.

- I. Szigligeti Ede. Béli Pál. Eredeti szomorujáték 5 felvonásban.
- II. Sardou Victor. A jó barátok. Színmű 4 felvonásban fordította: Szerdahelyi Kálmán.
- III. Szigligeti Ede. Fenn az ernyő nincsen kas Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
- IV. Feuillet Octave. A kisértés. Színmű 5 felvonásban Fordította: Radnótfay S.
- V. Belot Adolf. A rendszeres férjek. Vigjáték 3 felvonásban francziából. Berezik A. és Toldy I.
- VI. Berezik Árpád. Adam és Eva. Vigjáték 1 felvonásban — Chassé croisé. Vigjáték 1 felvonásban. Irták: Fournier és Meyer. Francziából: Toldy István.

Egy-egy kötet ára 80 kr. helyett 60 kr.

- TÖRS KÁLMÁN. A Margitsziget leírása. 1.20 kr.
- VOLNEY A. Romok. Az igaz vallás, megfajtva az emberiség vallásos fogalmainak keletkezése- és ezek leszármazásából és a természet törvényei. Magyarosítva és jegyzetekkel ellátta Szalkay Gergely 1.20 kr.
- GRÓF ZICHY család idős ágának okmánytára. Közli a magyar történelmi társulat. Szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Véghegyi Dezső. I. kötet 1094—1341 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.

Megjegyzendő, hogy ezeken kívül könyvkereskedésünkben bármily irányu és bárhol megjelent vagy hirdett munkák készletben tartatnak, vagy minden árfelemelés nélkül a leggyorsabban szerezhető meg.

Tetty Nándor és társa könyvkereskedése Budapesten.